

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/502/2015
Identifikačné číslo spisu:	1213205461
Dátum vydania rozhodnutia:	28.03.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1213205461.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Rozhlas a televízia Slovenska, so sídlom Mlynská dolina, Bratislava, IČO: 47 232 480, proti žalovanému Ochranné združenie interpretov Slovenska, so sídlom Tomášikova 5/A, Bratislava, IČO: 30 778 743, zastúpeného Mgr. Silviou Moravčíkovou, advokátkou, so sídlom Mikulášska 29, Bratislava, o určenie obsahu zmluvy a vyhlásenie vôle uzavrieť zmluvu, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 16 C 69/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. apríla 2015, sp. zn. 8 Co 612/2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. apríla 2015, sp. zn. 8 Co 612/2014 a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 14. apríla 2015, sp. zn. 8 Co 612/2014, potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej len súd „prvej inštancie“) zo 7. mája 2014 č. k. 16 C 69/2013-66, ktorým zamietol žalobu žalobkyne o určenie obsahu hromadnej licenčnej zmluvy podľa § 48 zák. č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (ďalej len „autorský zákon“) medzi žalobkyňou a žalovaným, a to vrátane výšky primeranej odmeny za použitie spravovaných predmetov ochrany a zároveň uloženia povinnosti žalovanému túto licenčnú zmluvu uzavrieť. V dôvodoch svojho rozhodnutia sa v celom rozsahu (§ 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“) stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní podľa § 82 ods. 1, 2 autorského zákona súdu neprináleží autoritatívne svojim rozhodnutím určovať obsah hromadnej licenčnej zmluvy do tej miery, že by bol povinný, aj bez navrhovaného znenia zmluvy v žalobnom petite (tak ako v danom prípade), sám túto zmluvu naformulovať a vymedziť jej konkrétny obsah. Na takéto určenie obsahu zmluvy žalobkyni nevznikol nárok podľa § 82 ods. 1, 2 autorského zákona. Žalobkyni vznikol nárok domáhať sa nahradenia prejavu vôle žalovaného uzavrieť s ním hromadnú licenčnú zmluvu, ktorej znenie zároveň musí navrhnúť v žalobnom petite návrhu. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, vrátane súvisiaceho, odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutého, výroku o náhrade trov konania ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd považoval za potrebné proti svojmu potvrdzujúcemu rozhodnutiu pripustiť dovolanie na zodpovedanie zásadnej právnej otázky pre správne právne posúdenie danej veci, ktorá judikatúrou

vyšších súdov nebola dosiaľ riešená a ktorej vyriešenie môže mať všeobecný dopad na prípady obdobnej povahy; a to, či v časti žalobného petitu žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia obsahu hromadnej licenčnej zmluvy súdom v zmysle § 82 ods. 1 autorského zákona, je súčasne povinná v rámci svojho dispozičného oprávnenia vymedziť v žalobnom petite konkrétny obsah hromadnej licenčnej zmluvy, a konajúci súd je povinný jej obsah preskúmať z formálno-vecného hľadiska, s tým, že nie je viazaný žalobným petitom návrhu a tento môže prekročiť (§ 153 ods. 2 O.s.p.) a modifikovať tak navrhované znenie obsahu zmluvy, pokiaľ nezodpovedá zákonným požiadavkám alebo či povinnosť naformulovať obsah zmluvy z hľadiska jej podstatných náležitostí má výlučne konajúci súd vo výroku svojho rozsudku, nakoľko z dikcie ustanovenia § 82 ods. 1 (resp. ods. 2) autorského zákona žalobkyni takýto uplatňovaný hmotnoprávny nárok, t. j. nárok na určenie obsahu hromadnej licenčnej zmluvy súdom, vyplýva. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 vety prvej O.s.p., keď úspešnému žalovanému na základe jeho návrhu priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 69,91 €.

2. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolaním z dôvodu, že jej v konaní bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) tým, že súd žalobu ako formálne nevyhovujúcu zamietol a rozhodnutie súdov oboch inštancií je založené na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V bližších podrobnostiach uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu je nezákonný, zmatečný a nepreskúmateľný, keďže sa nevysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami pre rozhodnutie. Za ďalšie, ak súdy pokladali žalobu za nedostatočnú z pohľadu formy, bolo ich povinnosťou žalobkyňu poučiť, že petit žaloby nevyhovuje procesným predpisom. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatuje, že bez posúdenia dvoch otázok (viď pripustenie dovolania) nie je možné danú vec správne právne posúdiť, sám však rozhodol bez toho, aby sa riadne s predmetnými otázkami vysporiadal. Za právneho stavu, keď je súdu zrejmá hmotnoprávna úprava hromadnej licenčnej zmluvy, rovnako ak má možnosť zistiť jej podmienky z vykonaného dokazovania, je naozaj nenáležité a nespravodlivé požadovať od žalobkyne čisto formálne zadefinovanie návrhu hromadnej licenčnej zmluvy ako súčasť petitu. Uvedené jednoznačne potvrdzuje aj skutočnosť, že z právneho, ale najmä z praktického hľadiska ide v oboch prípadoch o totožnú činnosť súdu, keďže tento v oboch prípadoch stále zisťuje a posudzuje, či podmienky navrhnuté žalobkyňou alebo podmienky určené súdom spĺňajú zákonné náležitosti a síce, či tieto podmienky možno označiť za rovnaké a primerané. Z uvedených dôvodov dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie.

3. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po zistení, že dovolanie podala včas dovolateľka zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

5. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

6. Podľa Občianskeho súdneho poriadku bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O.s.p. Keďže dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nemožno podriaďovať pod žiadny dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 238 O.s.p., je zjavné, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci

podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

7. Predmetné dovolanie by bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

8. S prihliadnutím na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

9. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

10. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

11. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

12. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (vid' § 242 ods. 1 O.s.p.).

13. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobkyne z 30. júla 2014 (č. l. 70 spisu) sa písomne vyjadril žalovaný podaním doručeným súdu prvej inštancie 3. septembra 2014 (č. l. 85 spisu), žalobkyňa ale nemala možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd jej toto vyjadrenie žalovaného nedoručil. Opomenutím doručenia vyjadrenia žalovaného došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

14. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd preto rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

15. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že právo účastníkov konania na doručenie procesných podaní ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie odvolania alebo vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ako súčasti práva na spravodlivý proces (mutatis mutandis I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06).

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) rozsudku krajského súdu (453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.